

ואותן של שְׁמֵטָה התגלו, ובשְׁמֵטָה הגלויה עבד את היובל שְׁהַתְּכֶסֶה, שְׁכָתוּב וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שְׁבַע שָׁנִים. שְׁבַע שָׁנִים סָתָם. בְּרַחֵל עֲבָד שְׁבַע שָׁנִים עֲלִיּוֹנוֹת, וְנֶאֱחָז בָּהֶן בַּשָּׁנִי עוֹלָמוֹת. מִכָּאן לְמַדְנֹו, מִתּוֹךְ הַנִּגְלָה בָּא הָאֵדָם לְנִסְתֵּר.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כֶּף שְׁהַשָּׁנִים הִרְאִישׁוֹנוֹת הֵן מֵהַיּוֹבֵל, הֲרִי בַיּוֹבֵל כְּתוּב שְׁבַע שָׁנִים שְׁבַע פְּעָמִים. שְׁבַע שָׁנִים מְצוּיּוֹת, שְׁבַע פְּעָמִים [לא מצויית] איפה הֵן? אֵלָּא אוֹתָם שְׁבַע־יָמִים שֶׁשָּׁמֵר בְּחֻמְהָ שֶׁל לֹא־הַשְּׁלִימוֹ אֶת הַחֲשׁוֹבוֹן, שֶׁהֲרִי כָּל יוֹם [פעם אחת ושבע אחת] [שבע] נִקְרָא פְּעַם אַחַת, שְׁכָתוּב (תהלים קיט) שְׁבַע בַּיּוֹם הַלְלִיתִיךָ עַל מִשְׁפָּטֶי צְדָקָךְ. וְכָל שְׁבַע־יָמִים מִשְׁתַּלֵּם בְּשְׁבַע־יָמִים, ז' בְּכָל יוֹם, שְׁנִקְרָא פְּעַם אַחַת.

וּבְרַחֵל לֹא הָיָה כֵּן, שֶׁלֹּא שָׁמֵר שְׁבַע־יָמִים, אֵלָּא שְׁבַע שָׁנִים שְׁעָבַד אַחַר כֶּף. וְאִם תֹּאמַר, אִם כֶּף, שָׁנִים שֶׁל שְׁמֵטָה הָיָה לוֹ לַעֲבֹד קֹדֶם וְאַחַר כֶּף הַהַזְדוּג עִם הַשְּׁמֵטָה? אֵלָּא בֵּינוֹן שֶׁקָּבַל עָלָיו לַעֲבֹד, כְּאִלוֹ עֲבָד אוֹתָם. בָּא רַבִּי אֲבָא וּנְשָׁקוֹ. אָמַר, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׁזָכִיתִי לְפָסוּק הַזֶּה, עַל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם כְּתוּב (ישעיה מט) ה' חִפֵּץ לְמַעַן צְדָקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֹּאדִיר. עוֹד אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה שְׁנֵאֲמַר לֹא־הוֹלִידָה שֵׁשָׁה בָּנִים וּבַת אַחַת - כֶּף זֶה וְדָאִי. רַחֵל שְׁנֵי בָּנִים וְדָאִי, בְּנֵי הַשְּׁפָחוֹת אַרְבָּעָה. תְּקוּנָם אֵיךְ עוֹמְדִים? אֵלָּא אוֹתָם אַרְבָּעָה קְשָׁרִים שְׁנִקְרָאִים אַחֲזָרִים, שְׁכָתוּב וְכָל אַחֲזָרִיהֶם בֵּיתָה.

שְׁהָרִי בְּרוּעַ יְמִין שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים, אֲבָל קֶשֶׁר אֶחָד בְּאֲמֻצָּע שֶׁהוּא גְדוֹל וְהוּא אַחֲזָר, שְׁנֵשְׂאָר בַּחוּץ. וְכֵן אֶחָד בְּרוּעַ שְׂמָאל, וְכֵן אֶחָד

דְּהוּוּ דְיּוֹבְלָא, וְאִינוּן דְשְׁמֵטָה אֲתַגְלִיין, וּבְשְׁמֵטָה דְאֲתַגְלִיָּא פְּלַח לְיּוֹבְלָא דְאֲתַפְסִיָּא, דְכְּתִיב (בראשית כט) וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שְׁבַע שָׁנִים. שְׁבַע שָׁנִים סָתָם. בְּרַחֵל פְּלַח שְׁבַע שָׁנִין עֲלֵאִין, וְאֲתַאֲחִיד בְּהוּ בְתָרֵי עֲלִמִין. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, מִגּוֹ דְאֲתַגְלִיָּא, אָתִי בַר נֶשׁ לְסִתְיַמָּאָה.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי דְשָׁנִין קְדָמָאִי מִיּוֹבְלָא אִינוּן, הָא בְּיּוֹבְלָא כְּתִיב (ויקרא כה) שְׁבַע שָׁנִים, שְׁבַע פְּעָמִים. שְׁבַע שָׁנִים שְׁכִיחִי, שְׁבַע פְּעָמִים (לא שְׁכִיחִי) אֵן אִינוּן. אֵלָּא, אִינוּן שְׁבַע־יָמִים יוֹמִין דְנָטֵר בְּהַלּוּלָא דְלֹא־הַשְּׁלִימוֹ חוּשְׁבָנָא, דְהָא כָּל יוֹמָא (ס"א פעם אחת ושבע אחת) (שבע) אַחַת אֶקְרִי, דְכְּתִיב, (תהלים קיט) שְׁבַע בַּיּוֹם הַלְלִיתִיךָ עַל מִשְׁפָּטֶי צְדָקָךְ. וְכָל שְׁבַע־יָמִים אֲשַׁתְּלִים בְּשְׁבַע־יָמִין, ז' בְּכָל יוֹמָא, דְאֶקְרִי פְּעַם אַחַת.

וּבְרַחֵל לֹא הָיָה כֵּן, דְלֹא נָטֵר ז' יוֹמִין, אֵלָּא שְׁבַע שָׁנִין דְפְּלַח לְבִתָּהּ. וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, שָׁנִין דְשְׁמֵטָה הָיָה לִיהָ לְמַפְלַח קוֹדֶם, וּלְבִתָּהּ לְאֲזַדְהוּגָא בְשְׁמֵטָה. אֵלָּא בֵּינוּן דְקָבִיל עָלֶיהָ לְמַפְלַח, כְּאִילוֹ פְּלַח לוּן. אָתָּא רַבִּי אֲבָא וּנְשָׁקִיָּהּ. אָמַר בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְזָכִינָא לְהֵאִי קָרָא, עַל הַהוּא אָתֵר כְּתִיב (ישעיה מב) ה' חִפֵּץ לְמַעַן צְדָקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֹּאדִיר.

תּוֹ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא דְאֲתַמַּר לֹא־הוֹלִידָה שֵׁשָׁה בָּנִין וּבִתָּא חֲדָא, הָכִי הוּא וְדָאִי, רַחֵל תְּרֵי בָּנִין וְדָאִי, בְּנֵי שְׁפָחוֹת אַרְבָּעָה, תְּקוּנָא דְלַהוּן הֵיךְ קְיַיְמִי. אֵלָּא אִינוּן אַרְבַּע קְשָׁרִים דְאֶקְרוּן אַחֲזָרִים, דְכְּתִיב (מלכים א ז) וְכָל אַחֲזָרִיהֶם בֵּיתָה.

דְהָא בְּרוּעָא יְמִינָא תֵּלַת קְשָׁרִין. אֲבָל קְשָׁרָא חַד בְּאֲמֻצְעִיתָא דְאִיהוּ רַב וְאִיהוּ וְכֵן

אֲחֲזָר, דְאֲשַׁתָּא לְבַר. וְכֵן

בִּירָא זְמִין, וְכֵן אֶחָד בִּירָא
שְׂמַאל. וְכִשְׁהִפְל נִתְקַן, נִמְצְאוּ
כָּלֶם בֵּיתָה, לְקַיֵּם אֶת הַפְּסוּק
שְׂכֵתוֹב וְכָל אַחֲרֵיהֶם בֵּיתָה.

כִּי שְׂאֵר הַקְּשָׁרִים, כָּלֶם נִרְאִים
בִּישׁוּר, וְאֵלּוּ יוֹצְאִים מִחוּץ
לְזֵרוּעוֹת, וּמִחוּץ לִירְכִים
לְהִרְאוֹת בְּפָנֵי הַשְּׂפָחוֹת. שְׂאֵף
עַל גֹּב שְׂהֶם בְּמַנְנֵן, אֵינֶם
חֲשׂוּבִים כְּכִנֵּי רַחֵל וְלֵאָה,
וּמִשׁוּם כֵּךְ יֵצְאוּ בַחוּץ.

דְּבַר אַחַר, אֵלּוּ הֵם הָאֲרֻבְעָה
שְׂפָל שְׂאֵר הַקְּשָׁרִים נוֹטְלִים
בְּשִׁבְלֵם, וְאֵלּוּ נוֹטְלִים אוֹתָם.
אָמַר רַבִּי אֲבָא, כֵּךְ זֶה וְדָא,
[אָמַר רַבִּי אֲבָא, זֶה לֹא זֶה] וְעַל כֵּן הִכַּל
נִתְקַן יַחַד.

וְיִרְא ה' כִּי שְׁנוּאָה לֵאָה וְגו'.
רַבִּי אֱלֶעָזָר פִּתַּח, (תְּהִלִּים קיג)
מוֹשִׁיבֵי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים
שְׂמַחָה הַלְלוּיָהּ. מוֹשִׁיבֵי עֲקֶרֶת
הַבַּיִת - זֶה רַחֵל, שְׂהִיא עֶקֶר
הַבַּיִת. אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה - זֶה
לֵאָה.

דְּבַר אַחַר מוֹשִׁיבֵי עֲקֶרֶת הַבַּיִת
- זֶה שְׂמַחָה, שְׂהִיא עֶקֶר הָעוֹלָם
הַזֶּה, עֲלֵיו הוּא מְנַהֵג. אִם
הַבָּנִים שְׂמַחָה - זֶה הַיּוֹבֵל,
שְׂפָל שְׂמַחָה וְכָל חֲדוּהָ שֶׁל כָּל
הָעוֹלָמוֹת תְּלוּיִים בּוֹ, וְהַפְּסוּק
הַזֶּה הוּא הַפְּלֵל שֶׁל הַכֹּל,
מִשׁוּם שֶׁזֶה כּוֹלֵל הַכֹּל בְּסוּד
קְדוּשָׁה, וְעַל זֶה סִיּוּם הַפְּסוּק
הַלְלוּיָהּ.

וְיִרְא ה' כִּי שְׁנוּאָה לֵאָה. וְכִי
לְמָה הִיא שְׁנוּאָה, וְהָרִי בְּנֵי
הַשְּׁנוּאָה אֵינֶם בָּנִים מְעֻלִּים,
וְרִאֵינוּ שְׂפָל אוֹתָם בָּנִים מְעֻלִּים
יֵצְאוּ מִלֵּאָה, וְאִתָּהּ אוֹמַר
שְׂלֵאָה שְׁנוּאָה? אֵלּא וְדָא
הַיּוֹבֵל הוּא תְּמִיד עוֹלָם הַנִּסְתָּר,
וְכָל דְּבָרָיו אֵינֶם [בְּנֵי] בְּנִגְלָה,
וּמִשׁוּם כֵּךְ נִסְתָּרוּ מִיַּעֲקֹב כָּל
מַעֲשָׂיו.

חַד בְּדְרוּעָא שְׂמַאֲלָא, וְכֵן חַד בְּיִרְכָא יְמִינָא,
וְכֵן חַד בְּיִרְכָא שְׂמַאֲלָא. וְכַד אֲתַתְקַן כְּלָא,
אֲשַׁתְּכַחוּ כְּלָהוּ בֵּיתָה, לְקַיֵּימָא קְרָא דְכְּתִיב
וְכָל אַחֲרֵיהֶם בֵּיתָה.

כִּי שְׂאֵר קְשׁוּרֵין, כְּלָהוּ אֲתַחֲזִיין בְּמִישַׁר
וְאֵלּוּן נְפָקִין, לְבַר מְדְרוּעִין וְלְבַר מִיִּרְכִין,
לְאֲתַחֲזָאָה בְּכִנֵּי הַשְּׂפָחוֹת, דְּאֵף עַל גֹּב דְּאֵינוּן
בְּמַנְיִנָא, לֹא חֲשִׁיבֵי כְּכִנֵּי רַחֵל וְלֵאָה. וּבְגִינֵי
כֵּךְ נְפָקֵי לְבַר.

דְּבַר אַחַר אֵלּוּן אֵינוּן אֲרַבְעֵ, דְּכָל שְׂאֵר
קְשָׁרִין נְטְלֵי בְּגִינֵייהוּ, וְאֵלּוּן נְטְלֵי לוּן.
אָמַר רַבִּי אֲבָא, הַכִּי הוּא וְדָאִי, (נ"א אָמַר רַבִּי אֲבָא דָא
לֹא דָא) וְעַל דָּא כְּלָא מִתְתַּקַּן כְּחֻדָא.

וְיִרְא ה' כִּי שְׁנוּאָה לֵאָה וְגו'. (בראשית כט)
רַבִּי אֱלֶעָזָר פִּתַּח, מוֹשִׁיבֵי עֲקֶרֶת הַבַּיִת (תְּהִלִּים
קיג) אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה הַלְלוּיָהּ. מוֹשִׁיבֵי עֲקֶרֶת
הַבַּיִת, דָּא רַחֵל דְּאִיהִי עֶקֶרָא דְּבֵיתָא. אִם
הַבָּנִים שְׂמַחָה, דָּא לֵאָה.

דְּבַר אַחַר, מוֹשִׁיבֵי עֲקֶרֶת הַבַּיִת דָּא שְׂמַחָה,
דְּאִיהִי עֶקֶרָא, דְּהִיא עֲלֵמָא, עֲלֵיהּ
אֲתַדְּבַר. אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה, דָּא יוֹבֵלָא. דְּכָל
חֲדוּ וְכָל חֲדוּהָ דְּכְּלָהוּ עֲלֵמִין בֵּיהּ תְּלִיין.
וְהִיא קְרָא, כְּלָלָא דְּכְּלָא הוּא. בְּגִין דְּהִיא
כְּלִיל כְּלָא, בְּרִזָּא קְדִישָׁא, וְעַל דָּא סִיּוּמָא
דְּקְרָא, הַלְלוּיָהּ.

וְיִרְא ה' כִּי שְׁנוּאָה לֵאָה, וְכִי אֲמַאי הִיא
שְׁנוּאָה, וְהִיא בְּנֵי שְׁנוּאָה לָאוּ בְּנֵי
מְעֻלָּא נִינְהוּ. וְחֲזִינֵן דְּכָל אֵינוּן בְּנֵי מְעֻלֵי
מִלֵּאָה נְפָקוּ, וְאִתָּהּ אֲמַרְתָּ כִּי שְׁנוּאָה לֵאָה.
אֵלּא, וְדָאִי יוֹבֵלָא אִיהוּ תְּדִיר עֲלֵמָא
דְּאֲתַפְסִיא, וְכָל מִילוּי לָאוּ (בְּנֵי) (דף קנד ע"ב)
בְּאֲתַגְלִיא נִינְהוּ, וּבְגִין כֵּךְ, יַעֲקֹב אֲתַפְסִיין
מִנְיָה כָּל עוֹבְדוּי.